СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 116. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 20. мая, 1925. VOL. XXXIII. No. 116. Jersey City, N. J., Wednesday, May 20. 1925. THREE CENTS

Сенатори називають прогибіцію комедією.

ВАШИНГТОН, 18. мая. — Комітет сенатора Кузенса, котрий розсліджував діяльність департаменту скарбу так щодо його збирання податків, як і щодо виконування прогибіційного закона, прийшов до переконання, що виконуванне прогибіції зовсім провалилося.

Сенатор Кинґ, член сього комітету, каже, що для ратовання прогибіції уряд повинен пробувати ще одного, а саме перенесення виконування прогибіції з департаменту скарбу на департамент судівництва.

СЕНАТОР БОРА ДАЛІ АҐІТУЄ ПРОТИ ЛІҐИ НАРОДІВ І СВІТОВОГО СУДУ.

АН ГАРБОР, Мишиґен, 18. мая. — Сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, виголосив тут до студентів Мишиґенського університету відчит про межинародну політику Злучених Держав. Сенатор заявив, що межинародних клопотів не може полагодити ні Ліґа Народів ні межинародний суд. На його думку, помогти може лишень одно, а то проголошенне війни злочином.

ЛІТАВ АЖ ВТОПИВСЯ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — В Нюйорський долішний залив упав літак американської армії, на котрому було двох летунів. Літак розбився об воду, а сидячі в ньому летуни віднесли тяжкі тілесні ушкодження. Лишень з трудом один з них добувся з води та зпід поломаних крил; він мусів кілька разів давати нурка, щоби добути другого. Остаточно його виратував, але сей помер з ран, як лишень його доставлено до шпиталя. Впали вони з висоти яких тисячу стіп.

ЛУЧИТЬ МОНАРХІЮ Й ФАШИСТІВ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Бувший італійський посол Вінченцо Вачірка виголосив тут відчит про політичне положенне в Італії. Говорив він, що монархія й фашизм получилися в одну нерозривну цілість так, що італійський народ, щоби визволитися з пут фашизму, буде бусіти повалити монархію та завести в себе републику.

ЛАДЯТЬСЯ ЗБИРАТИ МІЛІОНОВИЙ ФОНД ДЛЯ ПРОКАЖЕНИХ ФИЛИПИНЦІВ.

ВАШИНГТОН, 18. мая. — Ґенерал Вуд, американський ґубернатор на Филипинських Островах, дістав право росписати серед Американців міліонову збірку на ратунок прокажених на Филипинах. Лікарі кажуть, що вони вже придумали лік на проказу, але всіх прокажених все таки треба виокремити в осібну кольонію, щоби вони не розносили страшної зарази.

ФАБРИКА РОЗВОДІВ.

ПРОВИДЕНС, Ровд Аймeнд, 18. мая. — Стейтова прокуратoрія сього стейту почала слідство в справі фабрики розводів, яка мала послугуватися судами сього стейту. Кажуть, що за послідний рік що найменче 200 пар дістало тут безправні розводи. Головним жерелом сих розводів мав бути Ню Йорк.

КАТАСТРОФА НА НЮЙОРСЬКІЙ НАДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — На стації надземної зелізниці на Гадсон і Міртел Ев. в Брукліні зударилися зі собою вчора коло пів до девятої вечером два поїзди. Один з них, що їхав з Ковні Айленду, був повний жінок і дітий. Від зударення покалічилося тяжко 9 осіб.

СМЕРТЬ СЕНАТОРА.

ВАШИНГТОН, 16. мая. — В шпитали Волтера Ріда помер несподіваною смертю Селден Памер Спенсер, сенатор зі стейту Мезуре. Прибув він який тиждень тому до шпиталю, щоби дати собі зоперувати пропуклину, а помер у ночи на мозковий кровоток. Був він визначним правником і політиком свого стейту.

СЛІДСТВО В СПРАВІ „ФАБРИКИ АНҐЕЛИКІВ" ВЕДЕТЬСЯ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — Поліцийне слідство над „фабрикою анґеликів" пані Гелени Авґусти Гайсен-Фольк викриває кождого дня нові факти. Дві служанки сеї „діточої фарми", як властителька називала свою фабрику, зізнали, що властителька сама їм призналася, що на її фармі часто міняно діти, себто матери відбирали инчі діти, а не ті, які вони лишали.

ДИВНИЙ НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК.

НЮ ЙОРК, 18. мая. — На нюйорській підземній зелізниці случилася небувала траґедія. Якогось мущину, як він хотів всісти до поїзду, зловили двері, які тепер замикаються автоматично, себто без співділання кондукторів. Двері притиснули йому руку, а рушаючий з місця поїзд потягнув його зі собою. Коли поїзд доїзджав до слідуючої стації, двері пустили, пасажир упав під колеса поїзду, які його переїхали на смерть. Поліція ще не вспіла розслідити, як називається жертва дивного випадку.

НОВІ ЗАХОДИ ПРОТИ ЮНІЇ НЕ ВДАЛИСЯ.

ҐВІЛІНҐ, Вест Верджінія, 18. мая. — Федеральний суд, до котрого копальняні підприємства внесли нову прозьбу о заборону юніям вести організаційну аґітацію, видав ореченне, що суд не може заборонити юнії вести таку аґітацію, якщо вона ведеться мирними способами, себто без вживання насильства та страшення. Сим способом суд ще раз потвердив становище, яке він заняв кілька тижнів тому назад.

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і мишва знищила озимину. Лютий ворог донищує його податками і даниками та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспалий кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обеднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

СЛІДАМИ ВИБОРУ ГІНДЕНБУРГА?

ШИКАҐО, Илинойс, 18. мая. — Так зване Мезуре Сосайeті оф Шикаґо, висунуло кандидатуру ґенерала Перщинґа, головного команданта американських війск підчас світової війни, на становище сенатора на місце помершого кілька днів тому Спенсера. Коли Першинґови донесли про сю номінацію, він лишень усміхнувся, але не дав ніякої заяви.

ЖЕРТВА МОЛОДЕЧОЇ НЕРОЗВАГИ.

Річард Ґольдман, 16-літний студент з Ню Йорку, любувався дуже всякими сензаційними фільмовими образками і за кождий раз, коли повернув домів з кінотеатру, пробував усякі карколомні штуки, які йому звичайно удавались. Оноді він пійшов до домової купальні купатись і довший час з неї не вертався. Коли на голосне стуканнє до дверий купальні не було ніякої відповіди, слуги виважили двері і побачили Річарда повішеного на шнурку. Поліцийні власти перевели докладне слідство і переконалися, що молодець упав жертвою власної нерозваги. З пустоти він мабуть хотів випробувати якусь кінематографічну штуку і... переплатив її власним життем.

ГЛУХА ЖІНКА ЗАГОВОРИЛА ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Нютон Аббот (Канада). — Пані Ема Люскомб, яка була глухонімою від дитинства, здивувала членів своєї родини, коли по довшій слабости промовила: „Пішліть по доктора, бо вмираю". Та заки доктор прибув, вона вмерла.

НЕДОРІД ОВОЧІВ В КАНАДІ.

Минувшого року вродилося в Канаді овочів богато менше, як в 1923 р. Вартість минувшорічних овочів виносить $24,266,441, підчас коли вартість овочів у 1923 р. була $33,169,343. — Мин. року вродилось: 3½ міліони бочок яблок; 197 тисяч бушлів ґрушок; 6 і пів міліона кварт суниць.

АВТОМОБІЛЕВИЙ ШЛЯХ НА ВЕЗУВІЮ.

Італійські ґазети повідомляють, що розглядається поважно пляни побудувати автомобілевий шлях на Везувію. Так приватні автомобілі моґтимуть виїздити на вогнисту гору, так як автами-омнібусами. Досі можна дістатися на Везувія лише залізницею тов. Кука, але за високою оплатою, з чого подорожні невдоволені. Також нарікають і піші мандрівники, що їх дуже використовують.

„ФЛЮ" УБИВАЄ КОНИЙ.

Летбридж, Альта. — В околиці Реймонд гинуть коні на „флю". Ця епідемія так поширилася в цілім дістрікті, що фармері є виставлені на великі страти. Ветеринарі пробували всяких способів на припинення цеї епідемії та надармо. Один фармер стратив 13 коней протягом 10 днів. Деякі фармері й сіяти не можуть внаслідок цеї епідемії.

НАЙШЛИ ФАБРИКУ З ПЕРЕД 50,000 ЛІТ.

Рощестер, Анґлія. — Археольоґи (знавці старини) розсліджують припадкове відкриттє праісторичної фабрики, що виробляла знаряди і оружжа. Відкопано вже яких 4,000 камяних знарядів, і експерти твердять, що перед 50 тисяч літами там був, на тодішні часи, великий арсенал (будинок для переховування воєнних річей).

СИН ЗАСТРІЛИВ БАТЬКА.

Чісголм, Мінн. — Мело Хіларді, літ 20, застрілив з рушниці свойого 48-літного батька, взяв з кишені 20 долярів і пішов до „пул руму" грати в „пулі". Тут його й арештовано. На поліції молодий убийник зізнав, що батько вдарив його за непослух і він, аби відплатитися йому за це, взяв рушницю, пішов до пивниці, де батько щось робив, холоднокровно вимірив рушницю на батька і — стрілив. Забравши з кишені убитого батька 20 дол., Мело положив рушницю на груди трупа, аби виглядало, що батько поповнив самовбивство. Мело був вже кілька разів арештований за пиянство, а як був ще малолітним, то сидів кілька разів в домі поправи та в повітовій вязниці.

ПОЛІЦІЯ КЛИЧЕ НА ПОМІЧ ТЕЛЕПАТА.

Львівська поліція закликала на поміч телепата Гануселя, щоби поміг викрити справників нападу на головну почту. Телепат — це чоловік, який спеціяльною здібностю потрафляє часом на віддаль відкрити якусь тайну річ, прим. злочин. Досі ще нема відомости, чи Ганусель що „вителепатив".

РИБИ З ГЛИБИНИ 2000 МЕТРІВ.

Експедиція, що розсліджувала глибини моря Сарґасо подає цікаві подробиці. З глибини до 2000 метрів виловили багато досі зовсім незнаних риб, дивовижних виглядів. Для зоольоґії найважнійшою є прозора, безпола риба, т. зв. „первісна риба" амфіокс. Вона є инакша від риби „амфіоксус лянцеолятус", звісної вже з зоольоґії.

550 ДОЛЯРІВ ЗА ФІРУ ПШЕНИЦІ.

Юрко Коронковіч, фармер з Одеси, Саск., (Канада) був засуджений в Реджайні, 24. квітня, на заплаченнє 300 долярів кари і всі судові кошти, за доказану йому крадіж фіри пшениці в недалекого від нього фармера. Судові кошти виносять 250 долярів. В дійсности Коронковіч не вкрав самий пшениці; він приняв її від двох хлопців, які ту пшеницю вкрали. Хлопцям присуджено заплатити по 150 долярів кари, або сидіти по 6 місяців у вязниці.

БАНКРОЦТВА ЛЬВІВСЬКИХ ФІРМ.

З Лодзі надходять інформації, що богато львівських фірм перестало виплачувати векслі і на днях оголосить банкроцтво. В звязку з цим оголосять невиплатність також деякі лодзькі фабрики, які дали були великі кредити львівським фірмам.

ДЕ ПОДІЛОСЯ 1½ БІЛІОНА РУБЛІВ.

Ґазета Шікаґо Трібюн приносить з Парижа точні вістки, де ділося золото з державного російського банку. Отже на початку війни в російськім державнім банку було 1,695,000,000 золотих рублів. Шістьсот міліонів переслано до переховання до Лондону. Коли більшевики захопили Москву, то найшли в скарбниці 1,164 міліонів рублів. З того 700 міліонів вони вивезли до Казані, де Кольчак їх захопив і вивіз на схід. З тих гроший Кольчак заплатив частину Японії і Злученим Державам за воєнний матеріял, частину (160 міл.) передав ґенералу Семіонову, а частину розграбила його „прибічна сторожа", себто чехословацькі леґіони під проводом ґенерала Сирового. Це золото повандрувало кругом світа в Прагу і є тепер основою чеського „Леґіонарського Банку".

ЦАРГОРОД, ВИМИРАЮЧЕ МІСТО.

Перлу Босфору, Царгород, покидають первісні мешканці. Левантійці вибираються, за ними слідують Отоманс, і так властивий турецький елемент зникає. На їх місце приходять американські туристи. Вони попросту заливають місто. Прибувають кораблями, автами увихаються по місті й купують турецькі памятки — фабриковані в Німеччині. Потім вони зникають, оставляють вимираюче місто.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Анґлійці домагаються, щоб аліянти зачали Анґлії віддавати довги

ЛОНДОН, 18. мая. — Відомість з Вашинґтону про те, що американське правительство домагається від Франції, Італії, Бельґії і других 6 держав звороту воєнних довгів, вплинула і на Анґлійців так, що впливові особи і преса зачали голосно підносити, щоб і британське правительство зажадало від аліянтів, аби зачали і йому віддавати воєнні довги.

Анґлійське правительство готове відкликатись на голос громадської думки, але, як говорять у вгливових кругах, воно не буде занадто спішитись, щоб не викликувати нової ворожнечі в Парижі, бо таке домаганне найбільше діткнуло би Францію, яка винна Анґлії й Америці по 4 міліярди долярів.

„АНҐЛЬО-САКСОНСЬКА ЗМОВА".

ПАРИЖ, 18. мая. — Французькі політики називають домаганне Америки о зворот воєнних довгів „анґльо-саксонською змовою".

Вони кажуть, що се змова Анґлії з Америкою, щоб „дати школу" Франції і її маленьким союзникам в Европі, власне тоді, коли вона збирає їх сили і єднає для противаги проти совєтської Росії і Німеччини.

Вони кажуть, що Анґльо-Сакси не хотять за жадну ціну допустити до верховлади Франції в Европі і хотять попсути їй пляни стяганнем довгів і відмовою нових позичок, щоб так Франція не мала гроший ані для себе ані для своїх малих союзників.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА РОЗЯРЕНА.

ПАРИЖ, 18. мая. — Французька преса розярена на Америку за домаганнє звороту воєнних довгів від Франції і других її аліянтів.

Дневник Ексельзіор пише, що Франція не може умовлюватись про сплату довгів Америці з німецьких „воєнних відшкодовань", бо вона не знає, чи й кілько їх збере.

Ґазета Ґолюа дорікає французьким політикам, що се вони спричинили, що Америка домагається звороту довгів, бо вони представили Францію закордоном яко державу імперіялістичну (заборчу) і революційну і так підірвали до неї довіре, ізза недостачі якого тепер вірителі ставлять ультимат у справі довгів.

Часопись Ль Аксіон Франсе каже, що Америка тручає Францію на кріси Німеччини, та що домаганне звороту довгів се смертельний удар для фінансів Франції.

Ль Ом Лібр пише, що край біліонерів виявив лиш своє самолюбство домаганнем нових біліонів від Франції у таку критичну хвилю для її фінансів.

Ль Еклер повідає, що видно Америка не вірить в плян Доса, коли не хоче умовлятись про зворот довгу з приходів по пляні Доса, але цілком независимо від всяких плянів.

ІТАЛІЯ І ВОЄННІ ДОВГИ.

РИМ, 18. мая. — Премієр Муссоліні і голова італійського сенату Тіттоні заявили, що Італія готова до умови з Америкою й Анґлією про сплачуванне їм воєнних довгів.

БОЛДВИН ЗА „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄМ".

ЛОНДОН, 18. мая. — Анґлійський премієр Болдвин заявився за приняттем німецького пляну про „забезпеченне" німецько-французької границі, одначе міністер закордонних справ Чемберлейн заявляється за французьким становищем і відкидає сей плян.

НІМЕЦЬКІ Й АВСТРІЙСЬКІ МОНАРХІСТИ ЗА ОБЄДНАННЄМ І ПРИВЕРНЕННЄМ МОНАРХІЇ.

ВІДЕНЬ, 18. мая. — З Берліна і з Мінхена (столиці Баварії) сповіщають, що німецькі і баварські монархісти по виборі Гінденбурґа президентом Німеччини набрали відваги і надій і обновили сильну пропаґанду за обєднаннем Австрії з Німеччиною та за приверненнем монархії в Німеччині, Баварії й Австрії.

Вони заявляються за посадженнем на престол Прусії і Німеччини бувшого німецького престолонаслідника Фрідріха Вільгельма Гогенцоллерна, на престол Баварії Віттельсбахів (бувший пануючий дім Баварії) і на престол Австрії сина покійного австрійського цісаря Карла, Отта Габсбурґа.

Австрійські монархісти теж підпирають сі пляни своїх однодумців з Німеччини і Баварії.

„МАЛА АНТАНТА" БОЇТЬСЯ НІМЕЦЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

ВІДЕНЬ, 18. мая. — „Мала антанта" (Чехо-Словаччина, Югославія і Румунія) боїться монархістичного руху в Німеччині, який стремить між іншим до злуки Австрії з Німеччиною.

Провідники „малої антанти" кажуть, що будуть поборювати німецьких і австрійських монархістів.

ВИТАЮТЬ КРОНПРІНЦА.

БРЕМЕН, Німеччина, 18. мая. — Вчера вечером був бувший німецький престолонаслідник Фрідріх Вільгельм з жінкою в гостях у тутешньому яхтовому клюбі.

Коли князь їхав з готелю до клюбу, публика по дорозі витала його овацийно.

Біля дому клюбу публика домагалась, щоб він показався перед нею. Він вкінці вийшов на бальков і публика уладила йому нову овацію та відспівала національний гимн Дойчлянд Ібер Аллес (Німеччина понад все).

ІСТОРИЧНА ПОДІЯ

Так називають Поляки недавно заключений договір Польщі з Чехословаччиною. Ми вже про него згадували, але не шкодить приглянутися йому близше, він-же мае бути історичною подією для Польщі, а тим самим не може бути і для нас обоятним.

На перший погляд цей договір приносить велику користь Польщі. І то з боку мілітарного, а це для Польщі, що сидить на вулькані, справа першої ваги. Приносить і економічні користи, а це знова значна допомога для санації кулявих польських фінансів. Все було-б гаразд, якби ціла та справа мала природний ґрунт за собою. А то зійшлися контрагенти і оден другому не вірить, оден і другий сумніваються в здійснимість того договору.

Консервативний польський „Час" питае відразу польську суспільність, чи вона здае собі справу з того, хто впаде жертвою того договору, чи подумала вона над тим „Кто то буде платіт"? Бо матеріялістичні славянські Німці, себто Чехи, певно ні. Вони невилічимі русофіли і махнуть на Польщу при першій ліпшій нагоді. Що до Чехів то не повинно бути ніяких ілюзій. Коли прийдеться ім вирішувати: Польща чи Росія, вони без надуми підуть за Росією. В тім случаю не придадуться Польщі ніякі договори та обіцянки з боку Чехів.

Вшехпольске „Слово польске" сумуе над тим, що вони з Чехами не такі приятелі як з Французами, але тому винна минувшина. Особливо ті часи, коли то „Коло польске" за небіжки Австрії було весь час найсильнішою підпорою австрійського уряду, проти якого Чехи стояли знова в сталій опозиції та вели з ним боротьбу. Чесько-польський договір треба уважати ґодружем з інтересу. Одні женяться з любови, другі з рахунку чи там розуму. Розум наказуе Польщі і Чехам примусову дружбу, бо в міжнародній політиці заходить на таке, що можуть змінити версальський договір і обкроїти Польщу. Польща знае, що вона перша впаде жертвою, але толкуе Чехам, що нині буде мені, а завтра тобі. І ти не вдержиш трох міліонів Німців і вони відпадуть. І тебе обкроять як тільки допустиш до того, щоби мене краяли. От в тім сук справи. О скільки Польща мае слушність в тім рахунку годі вже тепер твердити коли ходить о Чехів. Але о скільки ходить о ню саму то говорить святу правду, її цілком певно будуть першу ділити.

Американсько-чеські часописи уважають той договір неприродним. Договором з конечної потреби. Може він мати якенебудь значіння на випадок польсько-німецького конфлікту, але в російсько-польськім остане для Чехів тільки звичайним свистком паперу. Всяка політика звернена проти Росії (до якої влучують і Україну) е не славянською і протиславянською, а такої Чехи вести не можуть, бо вона довелаби Чехословаччину скорше чи пізніше до упадку і втрати державної самостійности.

Так виглядае та „Історична подія" в правдивім світлі. Поляки це знають, але потішають себе, що так як в щоденнім житю бувають випадки, що супруже з інтересу, коли люди себе взаїмно пізнають, ґеремінюеться в супруже з любови, так може наступити з чесько-польським договором і з чесько-польською дружбою.

А ми скажемо: Блажені вірующі, та не в сім случаю.

ЧИ МАЄ РЕЛІГІЯ НАРОД РОЗЄДНУВАТИ?

Юнія вчителів Ню Йорку переслала до шкільної радо сього міста свої резолюції, які юнія приняла в справі агітації за заведенням в публичних школах навчання релігії, яка вже від довшого часу йде серед нюйорського громадянства. Хоча за агітацією, яку розвели священики й проповідники ріжних церков, заявилося вже богато організацій та часописий, та хоча вчителі, як звичайно, чуються завнсимими від громадської опінії, та мимо сього вони сим разом віднеслися до проекту дуже критично. Аргументи, які вчителі видвигають, мають в собі тільки громадянської розваги, що вони заслугують на близчу увагу.

Заява учнтелів наперед звертае увагу громадянства на те, що американське шкільництво опираеться на засадах свободи й примусу. Значить, школи удержуеться з публичних фондів, себто з податків, і кожда дитина обовязана ходити до школи без огляду на те, до якої раси, віри, партії належить вона, чи її родичі. Таке шкільництво мае на цілю завести згоду межи дітьми, будучими горожанами краю, і сю згоду й едність досі справді плекано. Колиб тепер завести в школах навчання релігії, колиб лишень обмежити се навчанне до читання релігійних лекцій, то, на думку вчителів, зі сього вийдуть сейчас релігійні спори серед учителів і дітий. Давня едність межи дітворою, тяжким трудом добута згода розібеться. Овочі довгої праці пропадуть марно. У школах повстануть релігійні більшости й менчости. Ученики й учениці будуть дивитися на себе не як на товаришів, але як на членів ворожих віроісповідань.

На сій основі вчительська юнія заклнкае родичів не домагатися від шкіл річий, які не принесуть хісна ні школі ні дітям. Найкращу ґарантію в тому, що школа буде далі сповняти свое завдання серед таких трудних умов, учительська юнія добачуе в строгім придержуванню засади розділу церкви від держави.

У той спосіб говорить юнія вчителів найбільшого американського міста. В той спосіб промовляють учителі до народа сильного, зеднаного, незагроженого ніякою небезпекою із зовні. О скілько більше треба думати про релігійну згоду українському народови, поневоленому, розбитому межи чужі йому держави, якому загрожують із зовні чужі, а зі середини власна незогда та розеднання.

КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

ЗГІДНО З УХВАЛОЮ 16-оі КОНВЕНЦІІ У. Н. СОЮЗА ПРИЙМАЕТЬСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ В КВІТНИ, МАЮ І ЧЕРВНИ 1925 Р.

ВПИСУЙТЕ І ВПИСУЙТЕ ЄДНАЙТЕ ДО У. Н. СОЮЗА.

Село на радянській Україні.

(Спеціяльна кореспонденція з Катеринославщини).

За останні роки серед українського селянства зайшли глибокі переміни. Пригадую собі переміни. Пригадую собі, який був наш повіт в перші роки революції. Навіть домагання національно-територіяльної автономії не зустрічало симпатії між нашими селянами. Ще й досі згадуемо ми того „дядька," що виступав на селянськім зїзді з такою промовою:

„Товариші християне! Воно, конешно, ахтономія ще нічого, но територія — ето значить — земля панам."

З того часу багато води і крови утекло по наших степах. „Дядько," який виступав проти „ахтономії," тепер, як кажуть, розкумекав, що й куди. Немало з колишніх противників автономії поробилося завзятими самостійниками. Наш повіт на деякий час зробився був розсадником повстанських отаманів. Нагадаю хоч би такі імена, як Григоріїв, Клепач, Канатенко, Степовий і багато-багато инших.

Боротьба „за Украіну" розбуркала сонну селянську думку. Раніше наш селянин, коли вчив дітей у школах, то для того, щоб вони поробились „панами" і були як найменше на нього похожі. Революція зробила так, що інтелігенції („панам") стало вдесятеро гірше жити, чим селянам. Селянин почав себе вище цінити і не нехтувати своєю мовою, як раніще, що мовляв, то мова мужицька. Любов до свого була глибоко записана в селянській душі, „дядько" тільки соромився цього показувати, бо він себе і свого не поважав. А тепер коли не стало колишніх панів з їхньою російською та польською мовами, селянинові немае перед ким ламати свою мову: коли комісар Жид, то він сам стараеться говорити так, як „люди," а до рязанської та орловської вимови кацапів наш дядько й раніш ставився з погордою.

До цих настроїв на селі комуністична партія мусить хочнехоч прислухатися, бо від того, які складуться в неї відносини з селом, буде залежати доля самої большевицької диктатури. Правда, дуже не хочеться перемальовуватись московським комуністам на українське, але що поробиш? На чиїм возі їдеш, того й пісню співаєш. Деякі з видніщих комуністів подоходили вже до того, що почали вже доводити своїм товаришам, що „українська мова має зробитися мовою комуністичної партії на Україні." З цього приводу виникла полеміка між Затонським і Солодубом у харківським „Комуністі". З цеї полеміки редакція „Комуніста" зробила такий висновок: Майже цілий апарат нашої партії на Україні говорить і думає по російському. Це мусить змінитися." (Харків, 22.3.25.). Та сама урядова газета російської окупації на Україні ллє крокодилячі сльози з приводу того, що „казьонна" українізація йде дуже поволи. Річ у тім, що, де може себе чим небудь проявити громадська ініціятива, там і українізація йде швидше наперед. Розуміеться, що цей громадської ініціятиви не може бути в межах комуністичної партії, а також дуже мало її в державному апараті, який є знаряддям в руках комуністичної партії. Але, наприклад, у шкільництві, де вплив громадянства більший, українізація йде все наперед.

В нашому селі нема читальні, ні української ні російської. Стару за час революції розтягли та покурили, а нової ще не утворили. В районі е комітети так званих незаможних селян. Тепер вони не мають такого значіння, як було раніще, та й усі організації не такі гострі тепер, як ще недавно були. З кожним роком адміністрація міняеться. Ті, що раніш всім верховодили, тепер сидять часто у „Допрі" („Дом предварітельного заключенія", а по старому острог — тюрма). Туди їх одправляють на покаяніе.

У наших селах бувають гарні театри. Песи виставляють ріжні: і старших письменників і так звані революційні, в яких неодмінно виступае героем комуніст або комуністка, котрі роблять людям саме добро. Чисто, як той жандари, що за старого режиму мав завдання „утирати сльози сиротам та вдовицям." Люди більше йдуть, коли виставляють старі штуки, а не сучасні. Може це через те, що людям все, що стоїть перед очима, так набридло, що й даром не хочеться дивитися, а не то ще гроші платити.

Щодо релігії, то я-б не сказав, що в нас е повна воля віри. Наприклад, службовці, які мають державну посаду, не мають права належати до якого будь ісповідання. Тому вони не вінчаються, коли женяться, і не хрестять дітий. Зустрічаються й між селянами такі, що тільки регіструються, але більшість селян придержується старого звичаю.

За зиму у нас багато висохло озимини, навіть на чорних парах, а на яре мала надія: коли зимою не було снігу, то мабуть не буде літом дощу. Яре у нас почали сіяти на масницю, 15. лютого. Сіють і бояться. Осе сьогодня сіють — тепло, а вночі й до сніданку такі морози — градусів 7—8. Люди не знають, що робити і говорять, що буде нам вдруге 1921 рік. Всі ми цього страшенне боїмося. В містах жителі хвилюються, стараються закупити більше хліба, та кудиж там, коли в селах хліба немае. За час революції всі пообдирались, а тут появилась матерія, всі на неї й накинулись. Матерія дорога, а хліб був дешевий, — за пуд пшениці було аршин ситцю купиш. Було так з осени. Тепер, як не стало хліба, піднялась на нього ціна. Пшениця доходить до 3—3,20 карбованців за пуд, а мануфактура подешевшала. Та спасибі, кажуть селяне, хліба немае, їсти нічого, а як ще не буде дощів, то послідне зерно в землі пропаде. Ясно — загибіль! Оттак у бідних мужиків повидурювали хліб з осени, а тепер, що хоч, то й роби. Працюй ціле літо, а на осінь даром віддай.

Ярмарки у нас бувають два рази в місяць. Звісно, торгують на них, як і раніщ, Жиди, а наші мужики, хіба цибулі винесе котрий або повісмо прядива та міняються скотом самі між собою, а більше нема чим.

Трудно селянинові попасти в вищу або середню школу. Туди приймають по рекомендації партійних та професійних організацій, а без того дуже трудно, хіба що уміе инший примазатися. Тай то кожний дрижить, що от-от викинуть із школи, комусь ти там не вподобаешся, він зробить донос і полетиш із вовчим паспортом. А хто був у повстаннях або належить до „куркулів," то таких у школи зовсім не приймають, так що з села дуже мало вчиться по вищих школах. Городські можуть більше вчитися, бо вони всі позаписувані до організацій.

Хоч і пишуть в газетах про електрифікацію, але по селах вона не приймаеться. Для села вона дорога, гасом (нафтою) світити дешевше. Ось в нашому повітовому містечку проводять електрику в хату і за одну лямпочку в місяць вимагають по 8 карбованців. Городяне не хотять світити електрикою, бо гас у нас коштуе 6 копійок фунт.

Сьогодня у нас падав дощ. Всі так і забалакали: а може не буде голоду.

25. березня 1925.

Хуторянин.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1926.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, е найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто мае який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати свое оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни е вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштуе $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, хай свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошення буде о стілько дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1926 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 31. липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографіею чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиеться на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЕ-РІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляе, що звичайний мітинґ відбудесь о год. 1.30 попол., в неділю, дня 24. мая в гали парохіяльній при Оклей і Райс. На порядку е важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись на мітинґ. Таксамо довгуючих членів проситься прийти і вирівнати свої вкладки. — Н. Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестрицтво Неп. Зач. Пр. Діви Марії, повідомляе своїх членкинь, що місячний мітинґ відбудеся 24. мая, о 2-гій годині пополудни у домі закупленім при парохії, на першім поверху. Проситься всіх прибути на мітинґ і вирівнати свої належитости. Так само повідомляеся, що будеся принимати нових членкинь в тім місяци безплатно до Союза і до Сестрицтва. — О. Кульчицька, секр.

ПОЗІР! ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.!
Заходом Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 У. Н. С. в Патерсон, Н. Дж.
відбудеться величаве
ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО
В СУБОТУ, 23-го МАЯ 1925 Р.
В НІМЕЦЬКІЙ ГАЛИ
435 Main Street, Paterson, N. J.
Початок о годині 7.30 вечером.
Вступ 50 центів.

Програма Свята: Святочна промова, хорові виступи, соля, декламації. Програму виконае пасайський Хор під батутою учителя п. Королишина.

До участи в Святі запрашаеться усіх Громадян міста Патерсон і околиці, без ріжниці до якої партії належать і до якої церкви ходять. Чистий дохід призначений на місцеву Школу. Сподіваемося, що на так важне свято, щоб помянути нашого Кобзаря не злим тихим словом, нікого не бракне.

116,17 Комітет.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідае
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ДОПУСКАЙМО ЦЕРКОВНОЇ БОРОТЬБИ МІЖ НАМИ

Нещасливий для нас конкордат Польщі з Ватиканом стрінувся з однодушним протестом з боку українського народа.

Українська греко-католицька церква була до сего часу українською, національною церквою, була сильним забором українській справі та одним із тих важних чинників, які формували національне і культурне обличе нашого громадянства. Тому не диво, що конкордат затріювжо тепер всіх свідомих Українців, особливо тих, які звикли бачити в укр. катол. церкві в першій мірі — українську інституцію. **БО КОНКОРДАТ ЦЕ ВЛАСНЕ ЗАМАХ НЕ ТАК НА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ ЯК НА ТУ ЦЕРКВУ ЯК УКРАЇНСЬКУ ІНСТИТУЦІЮ.**

Вимусила і видурила його Польща в Римі подібно як видурила рішення з 14. марта 1923 р., яким аліянти віддали її Галичину та другі українські землі. І так точно як український нарід не узнав і не узнае рижського договору і рішення з 14. марта так не може узнати і того конкордату, який являеться насильством над українським народом.

Одначе наш протест і боротьба з конкордатом мусять повзяти і задержати зорганізовану форму. Нарід сказав своє слово, наша преса рівнож. Обеднанне як наша загально-народна політична організація в Америці заявила свій протест та осудила конкордат в своїм комунікаті ще тому два місяці взад. Такі самі заяви вийдуть певно і від наших політичних партій в краю. Таксамо повинно поступити наше греко-католицке священство та заявити свій протест через свої станові організації та деканальні чи навіть діецезальні зїзди чи собори. Від мужности та патріотизму грецько-католицьких владик буде залежати це, як вони особисто поставляться до конкордату, але без огляду на це вони обовязані той однодушний протест народа передати в службовій дорозі до Риму.

Це оден бік справи. А тепер приглянъмося тій небезпеці, яка тісно звязана з того рода акціею.

Минулої неділі відбулося віче в Клівленді в справі допомоги Голодуючому Селу, Рідній Школі та інвалідам. Бесідник, коли обговорював краєві справи, порушив рівночасно справу конкордату і целібату. І всьо булоби в порядку, якби одиниці, які намагалися перебути політичне віче в чисто церковне, не внесли були заколоту. З протестом проти конкордату не треба лучити сейчас агітації проти української грецько-католицької церкви, не треба зараз насилувати людей покидати католицьку церкву, не треба вмішувати в ту справу питання про це, яка церква для нас краща — православна чи греко-католицька, не треба православним викрикувати Бог зна як остро, голосно і образливо проти папи, бо це ніякого хісна нам не приносить, а противно людей дразнить і одних і тих самих синів одного і того самого українського народа ділить на два ворожі табори. Сліпий добачить, що така робота в великій мірі шкідлива, а в своїх наслідках для нації під теперішню пору прямо катастрофальна. Користь приносить вона виключно одним тільки нашим національним ворогам. Ми не смімо і не можемо допустити до релігійної боротьби. Цілі століття витратили ми вже на ту боротьбу. А боролися наші предки так ґрунтовно і так завзято, що забули в той час позаписувати найважніщі наші історичні події, а голиминими місто історії українського народа та наукових і пожиточних книжок, цілу купу нікому непотрібної полемічної літератури на тему, яка віра краща.

Ті темні часи минули вже безповоротно. Як всі народи на світі так і Украіні можуть бути ріжні віри чи там ріжного обряду. Це треба ствердити як факт, що сегодняшний культурний світ признае свободу віри і над тим вже раз дискусію, особливо на вічах, замкнути.

Наш національний інтерес противиться рішучо цему, щоби наші українські громади і так вже дуже часто партійно розбиті, розбивати ще на ворожі собі релігійні табори.

Православний Українець повинен допомагати Українцеви греко-католикови, коли ходить о ратування національної української греко-католицької церкви з рук наступаючої на ню Польщі, а Українець греко-католик повинен то само зробити зглядом Українців православних, коли ходить о ратунок української автокефальної церкви з рук чигаючої на її заглади — Польщі і Росії.

Примір такої тактовної, патріотичної і розумної оборони української греко-католицької церкви дав в польськім соймі православний український посол Сергій Хруцький. В такий спосіб повинні поступати і православні Українці в Америці, коли вони хочуть принести дійсну поміч українському народови.

Протестуймо проти конкордату, биймо в першій мірі Польщу, а не розбиваймо себе самих, бо це вода на польский млин. Цего вона власне хоче, нашого розеднання і внутрішної боротьби. А нам треба обеднання, бо наше село гине, наша Рідна Школа пропадае.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ДОПИСІ.

МИНЕАПОЛИС, МИНН.

З життя української громади.

Від довшого часу з нашої громади писалось і говорилось про Укр. Нар. Дім, і всякі писали, говорили, кляли, а навіть непорозуміння і незгоди виникали на користь громади. „Нема зла, щоб на добре не вийшло". Заходом комітету Укр. Нар. Дому в Минеаполис по всяких трудах і перешкодах вдалось винаняти відповідну салю на 5 літ, під назвою Columbia Hall при 1007 Main st. N. E., а назвали: Український Народний Дім, Ukrainian National Home. Саля простора, висока, з великою сценою. Саля на театр, концерти, більші віча, забави, танці і т. п. дуже відповідна і в доброму положенню, найбільша саля на North East, з кількома кімнатами для школи і товариств, помешкання для господаря салі (дженитора), так що всяка виґода є при Укр. Нар. Домі. Але чи всі розуміють вагу Народного Дому? Є ще такі одиниці, що на кождому кроці колоди ставлять під ноги. Вони ніби Українці, але ще чотирма волами треба тягнути їх до української справи. Співають: Не пора, не пора Москалеви й Ляхови служить. Душу тіло ми положим за нашу свободу, — але як прийдеться яку роботу робити, то хай роблять другі, а ми будемо критикувати. Мовляв, тут Америка, пощо Народних Домів. Маємо церков, буде з нас.

Але і на церков хитрі Ляхи і Рим вже заложили кайдани. Тільки недотепа і зрадник не хоче нині одного національного фронту для Українців. Одначе таких вже нині можна порахувати на пальцях. Богато їх нема. Найважнійшою справою в нашій місцевости під теперішню пору є Рідна Школа. Тут гуртується наш малий цвіт, тут для старших будуть відбуватися курси, тут і співацько-драматичне товариство має приміщення, тут є місце, де наша мова, наша пісня не вмре, не загине. Годиться зазначити, що заходом У. Н. Дому рішено, що сього року мається відсвяткувати від імени Укр. Нар. Дому роковини нашого незабутнього Тараса Шевченка. Також є в проекті оснувати читальню і бібліотеку, а теж намічено давати систематичні лекції і відчити на ріжні теми. Отже помало але певно і сміло ідемо вперед, хотяй стрічаємо перешкоди і неповодження, але в єдности і солідарности все поборемо. Минеаполис був перший в народних справах і є надія, що буде тимсамим, що був передше. На Великий День зійшлись деякі члени до Укр. Нар. Дому. Всі були в гарному настрою; не забули і про Рідний Край. П. М. Гаврилюк промовив до зібраних членів, як Великий День відбувався на Україні, а як відбувається тут на чужині і по довгій річевій промові завізвав присутних членів до жертв на Рідну Школу, які несуть поміч Рідному Краєви, а тимсамим дають також доказ, що й вони разом зі своїми братами станоть до боротьби проти катів-наїзників.

Зложили слідуючі:

По $5.00: Микола Ґрубрин; по $3.00: Дмитро Колтик, Іван Коцюба; по $2.00: Іван Демяник, Петро Андрущак, Яків Ґрубрин, Григорій Пастушенко; по $1.00: Микола Гаврилюк, Сильвестер Рихлій, Петро Пупеза, Григорій Сібик, Олекса Пилатюк, Іван Романчук, Василь Проців, Василь Демяник, Василь Каралаш, Петро Кулиняк, Федір Садовий, Петро Гайва; по 50 ц.: Василь Колодка, Петро Парцей, Іван Шміґановський, Василь Ґерман.

Разом $36.00. Переслано до Обєднання в Филаделфії, Па.

Громадянин.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Збірка на народні цілі.

З нагоди свята Воскресення трентонські Українці і Українки котрі стоять при Обєднанню, не забули і про старий край. Отсі зложили жертви для старого краю: Павло Максимів $5.00; Іван Масьляк $2.00, Олекса Петришин $2.00. По $1.00 зложили Олекса Михальчишин, Пазя Стадник, Катерина Заблоцька, Михайло Дідун, Каролина Пaславська, Ігнатій Іващків, Михайло Сеньків, Андрій Ґрещак, Анна Шевців, Стефан Канюка, Павло Стадник, Михайло Свобода, Михайло Вольчинський, Григорій Цимбала; Дмитро Курдина 25 ц.

Разом $23,25 ц. Щиро-українське спаси біг всім жертводавцям, що не забули за Неньку-Україну. Всі гроші вислано на призначені цілі. Жертви продовжуються далі, як Народній Податок і Голодуючим.

Павло Стадник.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Молодий Українець професором музики в американській школі в Шикаґо.

Дня 8. мая с. р. був я на виставі опери „Bohemian Girl" виставленої студентськими силами „Геррисон Гай Скул" в Шикаґо, де Українець д. Іван Барабаш є професором банди.

О 8. годині вечером шкільна галя, що містить звиш 5,000 осіб, була заповнена по береги. Ані одного місця не було порожного. На мене зробило се велике враження, тимбільше, що я знав, що головну ролю того вечера грає наш земляк диригент І. Барабаш.

За хвилю виходить на підвисшення професор Барабаш, представлений шкільним бесідником. І посипалися грімкі оплески.

Піднеслись руки диригента і залунала милозвучна увертура.

Відкрилася сцена і хор понад 100 осіб загремів разом з орхестрою під батутою умілої руки проф. Барабаша. Забилось у мене серце а на очах виступили сльози.

Не знаю, чи се сльози радости, що я перше в життю бачу Українця на сьому становищі і так поважаного чужинцями, чи з жалю, що ми не маємо з ким і де щось подібного уладити та затримати у себе такого здібного чоловіка, яким є д. Барабаш.

Опера тривала 2 і пів години і весь сей час я глядів на руки дириґента і в думках моїх виринали спомини молодих літ сього молодого чоловіка, та тяжка праця його над собою.

Він покінчив висшу школу і музичний „каледж". Ніхто йому в сьому не поміг. Самий мучився; працював на життє і учився, але не надармо. Праця його увінчалась успіхом.

Він є в ранзі американського військового капітана, підчас світової війни був при війску, де дириґував кількома музиками.

О год. 11.30 скінчилась опера. Вона вийшла на причуд гарно. Бачив я і чув сю штуку „Богіміен Ґерл", як її ставила Шикаґо Сивик Опера, але вона мені сим разом більше подобалась. Хор був дуже живий, а солісти співали дуже мило і прекрасно грали.

Сама орхестра грала дуже симфонічно і було можна чути милі переливи з „форте" на „пяно" і „пяніссімо", то знов „фортіссімо". Особливо подобалась мені комбінація орхестри, а то: 2 великі дуті баси (сузафонс) і 2 барітони, що збогачували музику опери.

Не буду наводити, що говорять тутешні часописі про інших в сій штуці, але подам кілька речень з дописі про д. Барабаша, що були в часописі „Геррисон Геролд" із 7. мая с. р. Там пишеться:

Капітан Барабаш проводить орхестрою в річній опері.

Капітан Барабаш добре знаний і люблений дириґент в Геррисон Гай Скул, знову візьме батуту річної опери. Буде дириґувати хором і орхестрою, як се робив минулого року.

Він займає становище дириґента банди в Геррисон Гай Скул чотири роки, бо займав його, будучи ще студентом сеї школи. Тому два роки банда під його проводом виграла на шикаґовському контесті срібний пугар.

Капітан Барабаш се чоловік сильного характеру і витривалої вдачі. Нема другого, котрий міг би заняти місце дириґента опери в Геррисон Гай Скул.

Тому пані Кемпбел, управителька співацького „Глі" клюбу здалась на нього з управою опери Богіміен Ґерл.

Проф. Іван Барабаш знаний також широко між Українцями. Він богато познакомив Американців з українською музикою і штукою. Тепер працює над композицією Вечерниць Ніщинського на банду і над виданнем сеї штуки та поширенням між Американцями. Між Американцями ніколи не встидається сказати, що є сином українського народу. Він має сталу посаду як професор музики в Геррисон Гай Скул. Його банда має 150 осіб і нею він всюди пописується. Крім того учить українську банду пластунів при громаді на Оклі і Райс Стс.

Українці горді ним і вірять в його красну будучність на славу українському народови.

Степан Мусійчук.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

П. І. Чижевський. Дня 17. квітня в однім із шпиталів Женеви скінчив своє страждение життя старий український громадянин і видатний наддніпрянський діяч Павло Чижевський. До останнього часу він вважався членом правительства У. Н. Р. і на скільки дозволяли його старечі сили та люта хороба (туберкульоза хребетника), працював на міжнародній арені на користь ідеї самостійної України.

Ще з молодих літ П. Чижевський придбав собі на Україні гучне імя, як палкий український патріот і незвичайно енергійний працьовник Полтавського земства. Обраний в 1906 р. послом у 1-шу Державну Думу П. І. Чижевський разом з І. Шрагом, В. Шеметом, А. Вязловим та иншими складає українську парляментарну громаду, яка ставить перед Росіянами українське національне питання в незвичайних для тої пори межах. Після розгону Думи відсидівши три місяці у вязниці за славнозвісну Виборзьку відозву, П. Чижевський вертає до земської праці і на ширшу політичну арену виступає разом з товаришами вже підчас останньої революції. Він належав до партії с.-ф. і підчас гетьмана був призначений головою торговельної делеґації, висланої до Швайцарії. Павло Чижевський навязав широкі звязки переважно з француськими комерційними колами, а в 1920 р. вступив у склад уряду У. Н. Р. Деякий час потім він перебував у Тарнові та Варшаві, мешкав у Празі та Відні, але нарешті повернув до Женеви, де знов розгорнув раніш розпочату діяльну працю з закордонними торговельними колами. Знаходив він час і для літературної праці, друкуючи свої річеві й цікаві статті та спогади в „Ділі" і „Літературно-Науковім Вістнику", а раніш у віденській „Волі" та „Українській Трибуні". „Діло" втратило у Покійнику свого щирого прихильника й одного з найкращих дописувачів-співробітників в останньому часі. Ще дня 2-го грудня м. р. друкувалася в „Ділі" під скромним криптонімом „Ц..." Його велика стаття п. н. „Крапля по краплі довбе камінь", у якій Він подавав докладні інформації, яким робом національні меньшости можуть уперто доходити своїх прав на терені Ліги Народів, згідно з її статутом.

Серед женевської української кольонії П. Чижевський користувався великою пошаною і весь час був головою Женевського укр. клюбу.

В особі П. І. Чижевського з української арени зійшов один з найвидатніших представників нашої старої національої ґвардії. В страшних умовах царської Росії підготовляли вони крок за кроком шлях визволення батьківщини, і революція не усунула їх з передового фронту. Навпаки, вони ще з більшим запалом продовжували свою працю в нових умовах, подаючи приклад витриманости та відданости національному ідеалові.

Память про таких людий, як Ілля Шраг та Павло Чижевський, не повинна загинути в потомстві! ... **О. С.**

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ

Послідний Ногай.

(Історичне оповідання).

(Свобідно за Купером)

(10)

— Ти ще питаєш? Ти ніколи не був у нас? Він ніколи не балакав з тобою про нас?

— Балакав не раз і не два. Найбільше балакав тоді, коли висилав мене з Крисою до табору Устінова по вас...

— Отже чого питаєш?

— А котру з вас він більше любить? Тебе, чи Христю?

— Думаю, що Христю, бо вона молодша і дуже непорадна.

— Криса її суджений? Вона любить його, він її?

— Гадаю, що тобі й на се не потрібна моя відповідь.

— Що сталось би, коли би сотник провідав, що Варку, Христю і Крису вбили Татари... або що продали їх до Стамбулу, або якому римському пралатови?

— Така вість вбила би його. Щоби нас назад дістати, дасть тобі цілий свій маєток. Криса богач, сам викупить себе. Як тобі маєток мого батька за малий на окуп за мене й за Христю, то пусти її одну. Я буду ждати в неволи поти, поки не знайдеся окуп і за мене.

— Добре! — Яман крикнув врадуваний — Я сотникови віддошлю твою сестру і осаула, беручи за окуп лише... тебе. Твому батькови перескажеся устами сестри, що він буде міг викупити тебе грішми, але не зараз.... Аж тоді, коли ти в моїм гаремі постарієшся, збридиеш і навкучишся мені...

Сей несподіваний удар заморочив Варку, але тільки на хвилю. Вона ціла стряслася і з усеї сили плюнула Татаринови в очи, що впялені в неї горіли пожадливістю.

Татарин не сподівався сего, бо хвилю сидів спантеличений з отвореним ротом і нудно якось позирав на неї. Нарешті став цідити:

— Дістанеш за се гідну заплату. Насам перед в твоїх очах і в очах твоеї сестри спалю живцем козака. Твоя сестра любить його... Правда?.. Потому тобі в подолок покладу голову твоеї сестри. Відріжу її сам. Напослід і тобі відріжу голову. Ваші тіла лишу вовкам на поталу. Ваші голови пішлю вашому батькови.

Яман встав і пішов до своїх Татар, котрі обсівши огонь, їли полусиру серну. На його приказ вони схопилися. Два пішли до Варки і звязали її. Другі два звязали Христю і поклали її на землі перед Варкою. Один Татарин показав ножем, що дівчині відріжуть голову. Два послідні Татари привязали Крису до бучка пару кроків перед дівчатами. Потім всі стали зносити ріще і обкладати ним Крису. Коли ріще вже сягало до голови Криси, Яман виймив з огню горіючу гиляку і з нею в руці приступив до Варки.

— Чи маю костир підпалити? — спитав.

Варка замість відповісти заxлипала. Саме в тій хвили Криса побачив, що кільканайцять кроків за плечима Варки, де Татари полишили були свої рушниці і луки, махаються кущі. При такім гаморі не міг там бути ніякий зьвір. Всі Татари Ямана були коло него. Щоби зискати на часі, Криса крикнув:

— Варко! Приречи йому всьо, чого від тебе домагаеться. Згодися на всьо, а не пожалуєш.

— Варко! — промовила Христя. — Плюнь йому ще раз в лице!

— Коли так то дивися, що буде з твоїм любим! — Яман заревів і з горіючою гилякою приступив до костиря.

— Коли та білявка така гадина, — додав звертаючися до одного Татарина, то нехай вона не лиш дивиться на люту смерть свого милого, але й на смерть своеї сестри. Заріж ту чорняву і поклади її голову на груди білявої.

Татарин приступив до Варки, одною рукою вхопив її за волосе, другою замахнувся ножем. В тій хвили з кущів за дівчатами ґукнула сальва. Татарин поцілений кулею в чоло впав коло Варки. Впали також два Татари, що стояли біля костиря. З куща вистрибнув Тихоліз і прикладом свого мушкета розчерепив голову Татаринови, що саме тоді підходив до дівчат. Оставші Татари, не виключаючи Ямана, задеревіли. Не лиш від неожиданого наскоку, але і від свідомости, що вони безборонні, бо всі їх рушниці і луки були або в руках напасників, або за їх плечима. Окрім ножів Татари не мали ніякої зброї. За Тихолізом вискочив з кущів Мурат з ножем в руці, Яман кинувся на него. Вони зчепилися і оба впали на землю. Тихоліз вхопив ножа, що вилетів з руки Татарина, котрий ішов різати Варку, прискочив до Криси, розтяв його пута і подав ножа. Гамер появився зараз за батьком і повалив обухом сокири Татарина, що замахнувся на Тихоліза розтинаючого пута Криси. Другого, що саме в сій хвили прискочив до них, пробив ніж Криси. З цілої татарської ватаги лишився тільки Яман, що все ще змагався з Муратом. Оба однаково сильні і однаково меткі сплелися один з одним руками й ногами і силкувались один одного подужати, задавити. Борикаючися так стали котитися з могили і скотилися в низ. Раз один був на верха, раз другий. Коли Криса побіг до дівчат, щоби порозтинати їх пута, Гамер і Тихоліз прискочили до змагаючихся, щоби помогчи Муратови. Та годі було. Що голова Ямана вийшла на верх і Тихоліз замахнувся прикладом, або Гамер сокирою, голова Ямана щезла і виринула голова Мурата. Але раз таки поталанило. Поцілений прикладом в голову Яман випустив Мурата з рук. Мурат підвівся, Яман лежав неподвижно з заплющеними очима.

— Він мабуть тільки заморочений, — промовив Тихоліз, стираючи з чола піт. — Булоби добре дати йому ще ножем між ребра.

— Для певности зроблю се, — промовив Гамер.

Гамер замахнувся ножем і вбив його — в землю, бо Ямана вже не було. Він не був заморочений. То був тільки підступ. Коли почув, що говорить Гамер, схопився і чкурнув у кущі. Заки товариство очунялo з остовпіння і метнулося за ним, по нім і слід пропав.

— Чорт його бери! — закляв Тихоліз — Він сам один, без товаришів і без збруї тепер нам не є небезпечний. Він і ножа не має, бо мабуть його ніж лежить тут в траві. Він, правда, буде далі ступати нам по пятах, але небезпечний стане аж тоді, коли знов попаде на який татарський чамбул і потягне за собою. Ходім до дівчат успокоїти їх, що небезпека вже минула.

— Яким способом ви тут взялися? Так скоро і в саму пору? Ви-ж хотіли знайти і привести нам поміч... Булаби прийшла за пізно.

—Що ми не загаялися глядаючи помічників і прийшли в саму пору, подякуйте Гамерови. Коли ми відійшли від вас, Гамер заявив рішучо, що з нами не піде; що лишиться і буде за вами слідкувати, бо як казав буває, що один чоловік може підступом зробити більше, ніж велике товариство силою. Мурат обстав за думкою сина, отже і я згодився лишитися. Ми засіли в чагарнику над рікою і бачили, куди Яман повів вас. Ми обережно за вами. Татари затирали сліди, отже ми втратили вашу тропу. Аж за якийсь час ми попали на місце, де був помнятий корч з поломаними вітками. Зразу ми не могли виміркувати, що се значить. Бо щоби се зробив який звір, деякі вітки були поломані за високо. Мурат пояснив, що то мабуть з вас хтось зломив одну вітку, щоби для нас зробити дороговказ. Татари побачили се і ломлячи більше віток, гадали сей дороговказ затерти. Потому ми зайшли на місце з сильно побитою травою і землею розритою кінськими копитами. Яким способом се зроблено і чи нарошно ніхто знає не міг виміркувати. Гамер запевняв нас, що то ви там були, та що ви се нарошно зробили, бо там, де була зрита земля, він знайшов ґудза. Казав, що такі ґудзи має Варка при своїй свитці... Бачу, що справді маєш такі, та що один хибує.

— Землю вибив мій кінь копитами, — пояснила Варка сміючися, — бо я вхопила того ґудза під кульбаку. Я й забула що коли Яман визьвірився на мене і я відхилила кульбаку, ґудз вилетів і впав на землю. Добре, що Яман не побачив.

— Отже той ґудз допевнив нас, що ми на вашій тропі. Ми пішли далі тропою і бачили, як ви спиналися на сю могилу. Ми могилу обійшли, виповзли на неї другим її боком і дожидали догідної хвилі за кущами, при котрих Татари полишили свою збрую. Там були також наші мушкети, забрані Яманом з острова. Коли Татари стали вязати вас і зносити ріще на костир, і не дивилися в той бік, де лежали рушниці і де ми засіли. Ми використали сю їх неувагу. Притягли наші рушниці до себе і нарядили їх. Се сталось в саму пору, коли Татарин замахнувся ножем на Варку. Решту знаєте. Шкода, що Яман втік. Нам треба буде поспішати, щоби до Торок зайти, заки він знюхаеся з новою тічкою хижаків. Що зробимо зі збруєю по побитих Татарах? Є три мушкети і шість луків. Їх порох і кулі, очивидно, ми заберемо...

Питанне Тихоліза було зайве, бо Мурат вже ломив татарські мушкети, бючи прикладами об пень бука. Гамер помагав йому ломлячи луки. Стрілами виповнив свій сагайдак. По скінченій роботі дівчата посідали на коні і товариство рушило в дорогу.

— Добре, — замітив Тихоліз, — що Яман втік без ніякої збруї. Не стрілить до нас з якого скритка.

Тихоліз пішов вперед, Криса вів коні, Ногаї замикали похід. Пройшли долину, пройшли високий ліс і з него знов вийшли на долину покриту густим молодником. Тихоліз глянув на сонце, що спускалося в низ.

(Дальше буде).

ДЕРЕВА З ЧОРНИМ І ФІОЛЕТНИМ ЛИСТЯМ.

Новітня техніка знова перемінила одну казку в дійсність. В молодечих літах читали ми залюбки казку про дерево, що забажало мати инше листя й за те було гостро покаране. А тепер від двох літ таких дерев ростуть сотки в Німеччині в лісі Солінгсвальд біля Услару й у Турингському лісі. А хоч дерева ці не мають золотих або скляних листків, то все таки можуть мати листя такої краски, якої хоч не вони самі, але люди забажають: червоної, багряної, жовтої, смараґдової, фіялковосиньої, фіолетної, чорної і т. д.

Як виринула перша вістка про сині і смараґдовозелені ліси, то певно не один похитав посміхаючись головою. Дерева з синіми листками? Сосни з червоним чатинням? То хіба жарти? А таки воно щира правда. І знавців ця вістка не заскочила несподівано. Бо спроби закрашувати дерева вже роблено тому й кілька століть назад.

Перший, що робив такі спроби, то був окультист із 16-го століття; він закрашував штучно цвіти дерев, затинав кору й запускав краску. В 30-тих роках минулого століття французький лікар д-р Бушері одержав патент на штучне закрашування дерев. Але він не закрашував живе, ростуче дерево, але вже зрубане. Одначе його закрашування не було рівномірне й його висліди годі було використати практично для виробу меблів. А для меблевого промислу штучно закрашене дерево дуже важне. Тому пізнійше старалися запустити сухе дерево красками при помочи пневматичного тиснення. Одначе краска заходила лише 15 міліметрів глибоко, закрашувала лише древину (волокно дерева), а тканок дерева ні. А це безуслівно потрібне для практичного використовування закрашеного дерева.

Новий спосіб інжиніра Раймана для закрашування дерева є такий: Після яких десятьлітніх спроб побудував він машину до верчення. Тою машиною проверчує він ростуче дерево у висоті яких 30 метрів від землі, так що дерево в середині розділиться на дві части. Діри затикається опісля назад, лише одну оставляється, а потім постепенно (відповідно до величини дерева) впускається в середину дерева около 500 літрів плинної краски. Краска враз із деревними соками йде в гору і продістається до кожньої комірки дерева, аж ґеть-до найніжнійших кінців листків згл. чатиння. Залежно від клімату, погоди, почви, густоти й роду дерева закращення триває від трьох днів до чотирох тижнів. Найлекше даються закрашувати листаті дерева. Чатинні дерева (сосна, смерека і т. д.) потребують більше часу до закраски, бо живиця не допускае краски. Складники красок лучаться зі складниками соків якнайкраще й тривало й не розпускаються.

Вага цього закрашування міститься в тому, що краї, в яких не ростуть шляхотні дерева, можуть тепер майже зовсім бути незалежними від заграниці. Новим способом можна осягнути краски від найяснійшої червоної до найтемнійшої чорної. Природним волокнам дерева закрашування не шкодить. Прим. береза закрашена на синьо-зелено, вільха на темносиньо, коли з них зробити меблі, представляються дуже гарно. Закрашене дерево можна теж дуже добре уживати для виробу деревляних перел, ґузиків, у токарстві, для виробу ваз, горняток, ліхтарів, головнож для мозаік у мистецькому промислі. В будучині певно будуть уживати закрашеного дерева в будівництві, столярстві. Доливки з закрашеного дерева не будуть уже сердити господинь, бо з таких доливок краска вже не пустить.

КНИЖКИ, ЩО НЕ ЗАХОВАЛИСЬ ДО НАШИХ ЧАСІВ.

На основі загальної історії літератури можна довідатися про велике число пропавших книжок. Із богато з тих творів не знаємо навіть заголовків, хоч істнування їх доказано иншими фактами. Із Айсхілевих 70 (згідно з иншими жерелами 90) драм повних заховалось лише сім. Звичайно приписують Софоклеви 120 траґедій, з яких знаємо цілих лише сім, а точно сто лише з уривків. Евріпід написав 92 драматичні твори; остало з того лише 17 траґедій й одна сатира-песа й багато фраґментів (уривків). Також грецька лірика звісна є в значній части лише з натяків, цитатів, а погляд на поезію Алькая або Сафо можемо виробити собі з трудом хіба з уривків. Головна причина, якій слід приписати ці страти, — то пожежі, які навістили Олександрію й її бібліотеки. Бож обі бібліотеки олександрійського музею мали разом 700 тисяч звоїв ріжних творів, тоді як Цезар 47 року перед Хр. облягав місто. При здобуттю 40 тисяч звоїв згоріло в полуміни. В 390 році після Хр. непримиримий патріярх Теофільос велів спалити бібліотеку Серапейон. Щож осталося ще з инших збірок, цього завойовники-Араби вживали цілих шість місяців на опал міських купалень (672 р. після Хр.). До наших часів не заховались навіть катальоґи тих великанських збірок. Зате маємо спис арабської літератури аж до 10 століття (Фіґріст, індекс Могамеда Ібн Ішаґ). Тут принайменше можна ствердити, котрі твори пропали. Щойно як винайдено друкарську штуку, не пропадали вже безслідно твори. Досі всі твори все бували лише в кількох примірниках. Всетаки є доволі друкованих творів навіть із новіщих часів, які на все пропали. Також не один поет сам спалив свої твори. Ґете спалив свій молодечий твір „Йосиф", спалив теж жарт „Нещастя Якобі" і рукопис „Первісний Фавст". Лише припадково заховалися ці твори в переписаних примірниках. Гоголь спалив II. частину „Мертвих душ".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць квітень 1925 р.

НОВІ ВІДДІЛИ:

Тов. ім. Стефана Мельничука в Мілвіл, Н. Дж., від. 331 У. Н. Союза. Пантела С. Іван, Шутка Кондрат, Бучинський Франко, Глосніцька Параня, Гнатюк Анна, Гнатюк Розалія, Гнатюк Дмитро, Гнатюк Онуфрій, Гнатюк Василь, Капустій Іван, Ключка Анастазія, Ключка Михайло, Кравс Франко, Паньчишин Марія, Романюк Антін, Романюк Іван, Дудняк Дедор, Микитюк Іван.

Сестрицтво св. Анни, від. 333 У. Н. Союза в Бервік, Па. Воберська Розалія, Елбич Ева, Буць Марія, Хомин Катерина, Дідич Параска, Ференц Феня, Ґелетій Зофія, Гнилянська Катерина, Іванко Олена, Костів Крестина, Кукурило Марія, Кинік Настуня, Лопушанська Катерина, Луцик Настуня, Лукачович Марія, Лисів Таця, Макар Анна, Мехнич Юлія, Мільо Зофія, Поточняк Анна, Пухир Катерина, Пукій Анна, Пукшин Настуня, Пилипко Настуня, Ротала Марія, Рудий Марія, Сарай Анна, Пасек Анна, Котовська Варвара, Возняк Катерина, Пипяк Настуня, Возняк Марія, Савчак Настуня, Сеґін Юстина, Славич Марія, Солтисік Олена, Старцун Юстина, Штиліґа Катерина, Волос Марія, Возняк Олена, Ясінська Юлія, Буць Юлія, Орисік Анна.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Габура Олена.
В. 8. Чолій Текля, Несевич Стефан, Мадараш Дмитро.
В. 10. Брело Анастазія, Брело Петро.
В. 14. Колодій Авґустин, Назар Йосиф, Супер Стеля.
В. 21. Червак Григорій, Ґапбера Михайло, Пітчемний Стефан, Станко Микола, Червак Анастазія, Садовець Анна, Смик Текля.
В. 24. Коровай Петро, Мацишин Антін.
В. 25. Др. Мишуга Лука, Павловський Григорій.
В. 28. Цюпаска Василь, Куземко Микола, Онушканич Тимко, Соха Анна.
В. 33. Баран Анна, Бобик Розалія.
В. 36. Герега Маланка, Ковальчук Анна.
В. 39. Фецич Марія.
В. 45. Бойчак Стефан, Нисевич Ф. Михайло, Василенько Іван.
В. 50. Кондратів Анна.
В. 59. Слівінський Петро.
В. 62. Василовський Василь
В. 65. Скоренький Теодозій.
В. 66. Ґарко Ева, Ґарко Михайло.
В. 72. Курач Іван.
В. 73. Свідер Юлія.
В. 76. Чудик Дмитро.
В. 85. Процько Марія.
В. 91. Кречовський Франко.
В. 94. Біловус Павло, Білик Василь, Спендак Ілія, Бабій Михайло.
В. 97. Ящишак Анна.
В. 101. Суранович Михайло.
В. 104. Коник Анна.
В. 108. Баґній Василь.
В. 111. Фелак Іван.
В. 112. Чайковська Анна, Сеник Марія.
В. 121. Городницька Франціпка.
В. 123. Бриндза Катерина, Муштук Карпо, Торган Стефан.
В. 132. Сова Волтер, Волос Михайло.
В. 139. Благут Іван.
В. 142. Яславська Анна.
В. 143. Верещук Теодор.
В. 150. Козак Михайло, Олексишин Яків.
В. 151. Шацька Розалія.
В. 153. Боечко Марія, Торська Анна.
В. 155. Куций Микола, Маґрил Василь.
В. 156. Коваль Франціпка, Коваль Олекса.
В. 169. Ґудзовський Стефан, Іванишів Микола.
В. 170. Рос Рудольф.
В. 183. Хрущ Петро.
В. 187. Чупрун Михайло.
В. 206. Гуцаль Іван.
В. 207. Тимкович Катерина.
В. 214. Березовська Анна, Березовська Анна 2-га.
В. 217. Легкий Василь, Шевчук Татіяна, Волошен Яків.
В. 218. Недоступ Петро.
В. 220. Вільчак Йосиф.
В. 228. Стец Марія.
В. 233. Корчинська Ксеня, Корчинський Микола, Корчинський Андрій.
В. 243. Бокарді Марія.
В. 244. Кушвара Михайло.
В. 245. Лащутко Григорій, Митрикуш Дмитро, Савчин Василь, Шеремета Ева, Слабіцька Олена, Слабіцький Франко.
В. 252. Гузар Олекса.
В. 263. Коваль Михалина, Оленич Антонина.
В. 266. Ґарбузінська Пелягія, Ружицький Микола.
В. 269. Балацький Дмитро, Федорович Анна, Саган Василь.
В. 271. Зубрицький Стефан.
В. 275. Нечесна Катерина.
В. 282. Гальчин Йосиф, Кіндрат Анна, Сморідь Варвара, Старовушний Дмитро.
В. 296. Храпцьо Юрій.
В. 298. Ощипко Катерина, Ощипко Дмитро.
В. 313. Снігур Василина.
В. 315. Стець Й. Антін.
В. 317. Дидик Катерина.
В. 319. Пащенко Андрій.
В. 320. Приймак Ксеня.
В. 324. Різничок Пилип.
В. 326. Панек Лука.
В. 336. Стахів Евстахій, Юзьва Антонина, Юзьва Андрій.
В. 347. Герман Петро, Ковальчук Ст., Пелехатий Ст., Колодчак Текля.
В. 365. Русин Олекса.
В. 367. Баита Олекса.
В. 370. Федишин Мелянія, Плуговська Софія.
В. 388. Урбан Анна.
В. 392. Пуховський Тома.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 20. Цьопер Петро, Ярема Олекса, Мосич Василь.
В. 31. Скертон Казимир.
В. 45. Вульчин Василь.
В. 50. Ільчишин Онуфрій.
В. 62. Якубович Текля.
В. 72. Куртич Феліція.
В. 147. Юґас Іван.
В. 153. Стасяк Іван, Стасяк Софія.
В. 166. Гатлан Іван, Пашко Михайло.
В. 204. Ференц Емілійн.
В. 209. Муж Антін, Муж Юстина.
В. 213. Зощак Іван, Зощак Марія, Малькут Іван.
В. 219. Труш Стефан.
В. 221. Андрейків Михайло.
В. 268. Сеньків Онуфрій.
В. 274. о. Балог Валентий, Балог Марія.
В. 294. Федірко Марія, Павчак Юліян, Павчак Парасквія.
В. 301. Гриньків Григорій.
В. 316. Маліновський Михайло.
В. 336. Грабський Дмитро.
В. 347. Куць Петро.
В. 388. Звіжанський Йосиф, Кондратів Микола, Звіжанська Стелла.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 20. Саган Михайло, Торова Стефан, Саган Семен.
В. 34. Сикута Микола.
В. 76. Смолій Данило, Зілінський Іван.
В. 103. Барсук Настя.
В. 123. Гусениця Марія, Гусениця Михайло, Пішль Василь, Скабарський Михайло.
В. 128. Кокотайло Михайло, Стижбіцька Марія.
В. 130. Неїжмак Олекса.
В. 143. Коцан Петро, Коцан Марія.
В. 172. Панчишин Теодор.
В. 182. Пеленський Михайло.
В. 230. Фариняк Марія, Павлишин Іван.
В. 241. Фірман Корнель, Фірман Кароліна.
В. 275. Косців Василь.
В. 280. Стельмах Василь.
В. 288. Мандзій Іван, Мандзій Олінка.
В. 298. Швед Василь, Швед Катерина.
В. 305. Касіян Теодор, Шевчук Іван, Вітишин Михайло.
В. 316. Маґомет Настя.
В. 339. Гаєвський Петро.
В. 364. Яцишин Стефан.
В. 370. Дрозд Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Тачик Лука.
В. 14. Бурштинський Павло.
В. 18. Лабовський Іван, Лабовська Анна.
В. 22. Коровець Іван, Коґут Василь.
В. 24. Мушуманський Михайло.
В. 27. Дутка Стефан.
В. 33. Гринь Маґдалена, Щатинська Юлія.
В. 41. Лепак Константин, Завійський Тимко.
В. 42. Романів Антін.
В. 44. Каськів Василь, Каськів Марія.
В. 45. Романський Василь, Зінкер Антін.
В. 58. Бойдак Константин, Звір Марія, Звір Дмитро.
В. 60. Сисак Микола.
В. 63. Паньчишин Іван, Паньчишин Марія.
В. 69. Лопушняк Яків.
В. 74. Маланяк Микола, Сміт Антін.
В. 76. Коваль Олексій.
В. 87. Вархоляк Дмитро.
В. 93. Дубаневич Михайло.
В. 94. Дочомінський Антін.
В. 102. Кухина Григорій.
В. 109. Ґалас Петро, Ґерич Василь, Команецька Анна, Романська Марія, Твардий Франко, Ґаляс Марія, Тварда Анна.
В. 112. Ольшаницька Пазя, Столяр Анна.
В. 114. Галько Андрій.
В. 126. Хомяк Іван.
В. 135. Циктиш Федор.
В. 143. Марфей Василина.
В. 144. Жондла Іван.
В. 147. Ґіба Катерина, Ґіба Павло.
В. 161. Кость Катерина.
В. 170. Головатий Григорій.
В. 180. Шмудз Валентий.
В. 183. Запотоцький Павло.
В. 187. Кокінда Григорій.
В. 192. Литвинець Антін.
В. 201. Мизин Павло, Фещак Леська.
В. 204. Дзяма Дмитро.
В. 213. Пятек Йосиф.
В. 219. Заморський Роман.
В. 221. Хоптяк Теодор, Яремко Михайло, Олексій Іван.
В. 230. Пшенична Явдохія, Драгун Ева, Гевський Франко, Пшеничняк Василь.
В. 233. Семенович Григорій, Павлик Володимир, Мартинець Микола, Павлик Анна, Мартинець Йосифа, Мартинець Антін.
В. 235. Андриць Микола, Андриць Марія, Теплий Михайло.
В. 245. Олійник Микола.
В. 249. Волощук Марія.
В. 266. Квас Михайло, Митулінський Семен, Варшона Яків.
В. 269. Мудрик Іван, Мошонка Филип.
В. 274. Флячок Ілія, Каперис Іван, Лисейко Яків, Сіка Ігнатій.
В. 276. Бучек Вавжинец.
В. 279. Корда Василь, Гранковський Стефан, Ґурніцька Анастазія, Ґурніцький Михайло, Корда Параскевія.
В. 294. Коваль Геновефа.
В. 295. Куриляк Петро.
В. 297. Свербінський Дмитро.
В. 301. Шумська Юстина, Шумський Стефан.
В. 313. Гаврилів Дорота.
В. 324. Камінський Стефан.
В. 325. Шипот Павло.
В. 326. Ціждак Петро.
В. 328. Крашевський Фелікс, Васілевський Владислав, Мізян Френк, Мізян Малґожата.
В. 330. Хомяк Йосиф, Франкевич Френк, Пухир Іван, Андриїшин Іван, Коротницька Катерина, Вітеняк Ілько, Франкевич Марія, Голіят Лев, Окрепський Іван, Окрепський Василь, Окрепська Анна, Пухир Михайло, Вітенюк Анна, Окрепська Марія.
В. 332. Крисовата Анна.
В. 355. Ганкіевський Дмитро, Сенько Василь, Старух Іван, Кочан Григорій.
В. 365. Круба Стефан, Петруневич Григорій, Сливка Григорій.
В. 367. Дуда Микола, Шинкар Яцко, Хмилях Матвій.
В. 385. Грубрин Яків, Пупеза Петро, Сеник Семан, Семотюк Дмитро, Семотюк Анастазія, Горбаль Текля, Горбаль Василь, Горбаль Катерина, Горбаль Стефан, Кашуба Іван, Кашуба Павлина, Замлянучин Семен, Замлянучин Анастазія.
В. 388. Дмитрин Катерина.
В. 396. Федунок Танас, Федунок Анна.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 5. Коцан Петро, Коцан Марія.
В. 36. Маґомета Настя.
В. 38. Намісняк Василь, Намісняк Анна.
В. 47. Борсук Настя.
В. 48. Мандзій Іван, Мадзій Олінка.
В. 50. Ільчишин Онуфрій.
В. 61. Кінаш Михайло.
В. 86. Майк Григорій.
В. 108. Кокотайло Михайло
В. 109. Фариняк Марія.
В. 112. Стишбіцька Марія.
В. 114. Панчишин Теодор.
В. 123. Стельмах Василь.
В. 143. Смолій Данило.
В. 157. Саган Михайло, Саган Семен.
В. 168. [illegible] Анна.
В. 182. Гусениця Марія, Гусениця Михайло, Пішль Вас., Скарбарський Михайло.
В. 170. Косців Василь.
В. 206. Фірман Корнило, Фірман Кароліна.
В. 213. Ковалик Іван, Тарновський Михайло.
В. 283. Костюк Іван.
В. 355. Торота Стефан.
В. 357. Мудрий Софрон, Мудра Катерина.
В. 370. Плуговський Олекса.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 69 Корпан Марія.
В. 127. Коновальчук Іван.
В. 151. Мороз Катерина.
В. 197. Береза Михайло.
В. 202. Тарбай Марія.
В. 206. Захарків Ілія.
В. 217. Лотоцький Володимир.
В. 311. Барищак Анна.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця квітня 1925 р. в У. Н. С. було повнолітних членів	17.719
В місяцю квітни 1925 р. принято нових членів	196
В місяцю квітни 1925 р. принято наново	34
В місяцю квітни 1925 р. принято з переступними листами	35
В місяцю квітни 1925 р. принято з інших кляс обезпечення	2
Разом	17.986
В місяцю квітни 1925 р. суспендовано	141
В місяцю квітни 1925 р. відійшли з перест. листами	38
В місяцю квітни 1925 р. відійшли до інш. кляс обезпечення	2
В місяцю квітни 1925 р. померли	8
Разом	189
З кінцем місяця квітня 1925 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	17.797

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі Д.	на $ 100	16
В клясі А.	на $ 250	381
В клясі АА.	на $ 500	5.439
В клясі В.	на $ 750	860
В клясі С.	на $1000	10.889
В клясі ВВ.	на $1500	183
В клясі СС.	на $2000	29
	Разом	17.797

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 1. Ярема Олена.
В. 3. Ґлей Марія.
В. 21. Садовець Петро.
В. 28. Шпаковський Михайло, Шпаковський Фред.
В. 30. Косцельник Олена, Косцельник Павло, Косцельник Анна.
В. 31. Мицішин Катерина, Стах Петро, Скрипковська Марія, Вайда Теодор.
В. 39. Фецич Зофія.
В. 44. Гнатів Анна, Гнатів Іван.
В. 56. Щалева Іван, Щалева Ева.
В. 59. Рубалець Ольга.
В. 70. Чорневий Михайло.
В. 72. Кавровська Зофія.
В. 81. Семанюк Михайло.
В. 94. Мандзюк Володимир.
В. 105. Оріховський Теодор.
В. 106. Медій Франко, Медій Володимир.
В. 116. Думанська Олена, Думанська Анастазія, Думанський Володимир.
В. 137. Собович Віцко, Стиран Марія, Стиран Катерина, Стиран Анна, Стиран Стефанія, Стиран Павлина.
В. 143. Цільник Пилип.
В. 170. Фурка Марія, Фурка Олена.
В. 179. Петришин Стефанія.
В. 198. Кузів Марія, Кузів Ольга, Кузів Анна, Шевчук Михайло.
В. 206. Бурак Михайло, Пасічняк Володимир.
В. 213. Кобрин Евдокія.
В. 217. Шкапій Михайло.
В. 220. Брудна Стефанія, Меґіс Анна.
В. 223. Чолій Марія.
В. 229. Дутчак Евгеній.
В. 234. Костишин Стефан.
В. 239. Паращак Володимир, Паращак Юлія, Паращак Марія.
В. 243. Борщ Марія, Микитюк Володимир.
В. 245. Юзьва Анна, Юзьва Михайло, Мартинів Александра, Шеремета Йосиф, Шеремета Владислав, Шеремета Кароль.
В. 276. Яворська Тереса.
В. 282. Гальчин Григорій, Кальварівський Володислав, Кіндрат Микола.
В. 288. Бойко Володимир, Бойко Стефанія, Бойко Ольга, Бойко Михайло, Федорчак Петро, Федорчак Михайло.
В. 295. Стеців Петро.
В. 302. Ноґаш Марія, Вавричук Емілія.
В. 305. Касіян Ольга, Касіян Дарія.
В. 342. Швайлик Михайло.
В. 347. Семусь Іван.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 112. Винаровська Марія.
В. 153. Стасяк Ґеня, Стасяк Еді, Стасяк Олена, Стасяк Чех, Стасяк Іван.
В. 166. Пашко Анна.
В. 204. Ференц Стефан, Ференц Марія, Ференц Василь.
В. 209. Муж Анна, Муж Антоніна.
В. 294. Павчак Ольга, Павчак Ірина, Федірко Анастазія, Федірко Ольга, Федірко Стефанія.
В. 301. Гриньків Стефан.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 103. Борсук Марія.
В. 143. Коцан Анна, Коцан Іван, Коцан Марія.
В. 275. Косців Текля, Косців Мирослава.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

В. 1. Габура Олена.
В. 18. Лабовський Іван, Лабовський Андрій.
В. 22. Каровець Анна, Каровець Марія, Каровець Іван, Каровець Ольга.
В. 41. Лепак Марія, Лепак Анна, Лепак Іван, Лепак Дмитро.
В. 44. Каськів Теодозій.
В. 63. Паньчишин Максим, Паньчишин Анна, Паньчишин Юлія, Паньчишин Андрій, Паньчишин Антін, Паньчишин Ольга.
В. 64. Миленький Юрій.
В. 85. Калин Іван, Калин Василь, Калин Марія, Лотоцький Андрій, Лотоцька Анна, Лотоцька Марія, Лотоцький Стефан, Павлик Марія, Павлик Стах, Павлик Мартин, Павлик Олена.
В. 87. Москаль Михайло.
В. 109. Комансецький Андрій, Команецька Олена.
В. 235. Кушнір Іван, Платко Автоніна, Теплий Едвард.
В. 246. Кондрат Марія, Кондрат Олена.
В. 276. Дубик Михайло, Лень Михайло, Лень Марія, Лень Іван, Лень Анна, Лень Андр., Лень Юстина, Лень Розалія, Матіяшовський Іван, Мурольчик Іван, Надзяк Володимир, Надзяк Іван, Надзяк Павло, Шведюк Олена, Шведюк Микола, Вельгус Михайло, Вельгус Іван.
В. 301. Шумський Василь.
В. 330. Коротницька Марія, Коротніцький Михайло, Коротніцький Іван, Пухир Евдокія, Пухир Данило.
В. 385. Семотюк Михайло, Семотюк Петро, Замлянучин Марія, Замлянучин Анна.
В. 396. Федунок Теодор, Федунок Петро.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 14. Супер Стефанія.
В. 50. Кондратів Анна.
В. 57. Федик Емілія.
В. 73. Свідер Юлія.
В. 97. Ящишак Анна.
В. 104. Коник Анна.
В. 136. Кравчишин Федор, Кравчишин Іван.
В. 170. Рось Рудольф.
В. 220. Вільчак Йосиф.
В. 243. Грабинська Марія.
В. 244. Кушвара Михайло.
В. 282. Гальчин Варвара, Гальчин Йосиф, Старовушний Дмитро.
В. 314. Стець Йосиф.
В. 326. Панек Лука.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 5. Коцан Анна, Коцан Іван, Коцан Марія.
В. 47. Борсук Марія.
В. 63. Сикута Зофія, Сикута Н. Роман, Сикута Зеновій.
В. 170. Косців Текля, Косців Мирослава.
В. 213. Тарновська Марія, Тарновська Анна.
В. 357. Мудрій Наталія, Мудрій Марія, Мудрій Франко.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 213. Павлукович Володимир.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця марта 1925 р. в У. Н. С. було дітий членів	10.064
В місяцю квітни 1925 р. принято нових	79
В місяцю квітни 1925 р. принято наново	18
В місяцю квітни 1925 р. принято з переступними листами	6
Разом	10.167
В місяцю квітни 1925 р. суспендовано	67
В місяцю квітни 1925 р. відійшли до старших чл. У. Н. С.	17
В місяцю квітни 1925 р. взяли переступні листи	14
В місяцю квітни 1925 р. померли	1
Разом	99
З кінцем місяця квітня 1925 р. в У. Н. С. було дітий членів	10.068

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця квітня 1925 р. в У. Н. Союзі було: Всіх обезпечених	27.783
В місяцю квітни 1925 р. прибуло повнолітних членів	78
В місяцю квітни 1925 р. прибуло дітий членів	4
З кінцем місяця квітня 1925 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	27.865

УВАГА,

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць квітень 1925 року як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягом сего місяця (мая) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця місяця мая 1925, то в червни 1925 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняттє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяці квітні 1925 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци маю 1925 р., бо на другий місяць то е в червни 1925 року стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняттє).

І. Калтанюк, гол. рек. секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.